

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Факультет економічних наук
Кафедра управління земельними ресурсами

СКЛЯРУК ТЕТЯНА ІГОРІВНА

УДК 338.43

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ
ФОРМУВАННЯ РИНКОВОГО
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»

АВТОРЕФЕРАТ
дипломної роботи на
здобуття освітнього ступеня
«Магістр»

Миколаїв 2020

Магістерською роботою є рукопис

Робота виконана на кафедрі управління земельними ресурсами в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Перович Лев Миколайович
Чорноморський національний
університет ім. Петра Могили
Міністерства освіти і науки України,
професор кафедри управління земельними
ресурсами.

Рецензент: **Чалбаш Сергій Олександрович**
КП «Госпрозрахункове проектно-виробниче
архітектурно-планувальне бюро»

Захист відбудеться 21 лютого 2020 р. о 10⁰⁰ годині на засіданні ЕК в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 1-а Воєнна, 2а, корпус 10-П.

З магістерською роботою можна ознайомитись у бібліотеці Чорноморського національного університету імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10, корпус 1.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Земля настільки особлива, наскільки велике її суспільне значення. Соціальні взаємодії людей з приводу землі пов'язані з різнобічними її функціями. Вона є й об'єктом поетичної та художньої пошани, й основою національної ідеї, й територією, й родючим ґрунтом тощо. Весь спектр відносин, у центрі яких є земля, важко перелічити, оскільки кожний крок фізичного, біологічного, морального, інтелектуального існування живої істоти відбувається на землі. Саме тому національні інтереси як окремої країни, так і світу в цілому повинні будуватися на питаннях збереження та розвитку важливості та цінності землі як незамінного ресурсу, дарованого природою.

З економічної точки зору земля є однією з основ створення суспільного багатства, а земельні відносини в цьому контексті стають регулятором всієї сукупності суспільних зв'язків. Йдеться про те, що земля має багаторівневий статус, оскільки одночасно виступає і як територія (простір), і як природне тіло, і як соціально-економічна категорія, включена в систему товарно-грошових відносин. Тому подальше реформування земельних відносин має відбуватися, з одного боку, на відносному обмеженні володіння і розпорядження територіально-земельними ресурсами, а з іншого боку – на багатомірності, багатофункціональності, соціальній універсальності.

Така переорієнтація суті земельних відносин потребує розвитку сільськогосподарського землекористування на ринкових засадах, яке дозволяє при гармонійному поєднанні вільного володіння землею з соціальною справедливістю її використання задовольнити економічні та екологічні потреби суспільства. При цьому земля та земельні відносини виступають складовою частиною процесу економічного розвитку територій, в тому числі сільських територій.

Проблеми розвитку земельних відносин, в тому числі сільськогосподарського землекористування, завжди були в полі зору вітчизняних учених-аграрників. Вагомий внесок щодо їх вирішення, а також дослідження специфіки розвитку на сучасному етапі зробили В. Горлачук, С. Дем'яненко, О. Лазарева, В. Месель-Веселяк, Л. Новаковський, П. Саблук, В. Трегобчук, А. Третяк, М. Федоров, В. Юрчишин та інші вчені. Проведені ними наукові дослідження дали підґрунтя для реформування і розвитку земельних відносин в Україні. Однак складність і багатогранність питань, пов'язаних з їх реалізацією на практиці, зумовлюють необхідність проведення подальших наукових досліджень.

Вищенаведене і зумовило актуальність обраної теми магістерського дослідження, структуру та його зміст.

Мета і завдання дослідження. Метою магістерської роботи є узагальнення та розвиток науково-методичних засад щодо вдосконалення організаційно-економічного механізму розвитку ринкового сільськогосподарського землекористування.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність розв'язання таких завдань:

- дослідити сучасний стан земельних ділянок сільськогосподарського призначення з метою подальшого вдосконалення раціонального їх використання;
- виявити причинно-наслідкові зв'язки між трансформацією системи сільськогосподарського землекористування та результативністю показників розвитку аграрного сектора економіки;
- обґрунтувати особливості управління сільськогосподарським землекористуванням, спираючись на закони ринкової економіки;
- розвинути наукові погляди щодо необхідності формування економічного апарату забезпечення родючості ґрунтів та їх захисту від деградації;

- удосконалити методичний підхід до формування системи показників якості землі для забезпечення законодавчо врегульованого та контрольованого вільного обігу земельних ділянок сільськогосподарського призначення.

Об'єктом дослідження є процес використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення на ринкових засадах у системі земельних відносин, що забезпечує її соціально-економічну ефективність та збереження і відтворення родючості ґрунту.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення в аграрному секторі економіки України.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження складають положення сучасної економіки природокористування, праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених з питань управління земельними ресурсами, теорії конкурентоспроможності аграрної економіки.

Дослідження виконуватись на основі таких методів та прийомів: монографічного – при вивченні та теоретичному узагальненні досліджень; системного аналізу – при аналізі механізму управління земельними ресурсами; порівняльного аналізу – дослідження тенденцій розвитку земельних ділянок сільськогосподарського призначення у системі ринкових земельних відносин; статистичного – для аналізу даних, що характеризують стан об'єкту дослідження; абстрактно-логічного – при формуванні висновків та пропозицій; графічний – для унаочнення результатів магістерської роботи.

Інформаційну основу дослідження складають закони України, нормативно-правові акти Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, інформаційні матеріали, що опубліковані у монографіях та інших працях вітчизняних і зарубіжних вчених, аналітичні розрахунки автора, що виконані у процесу наукових досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:
удосконалено:

- методичні підходи щодо процесу земельних перетворень, що спрямовані на забезпечення і реалізацію громадянами прав власності на землю, економічне і правове врегулювання земельних відносин через оренду землі у власників земельних часток (паїв), що характеризує прогнозу поведінку суб'єктів цивілізованого ринку земель сільськогосподарського призначення;

- теоретичні засади розвитку сільськогосподарського землекористування в умовах нових земельних відносин, в основу яких покладено запровадження органічного землеробства та реалізація економічних важелів впливу на діяльність суб'єктів земельних правовідносин;

дістали подальшого розвитку:

- організаційні засади щодо створення ефективної земельно-кадастрової системи, яка виступає найважливішою передумовою сталого розвитку ринкових земельних відносин, що дозволить полегшити державний контроль за використанням і охороною земельних ділянок сільськогосподарського призначення, справедливо вирішувати земельні спори, послабити конфліктність та неоднозначність земельних відносин;

- науково-методичні засади розвитку еколого-економічних складових механізму врегулювання земельних відносин в процесі ринкового обороту земельних ділянок сільськогосподарського призначення шляхом встановлення їх ринкової вартості та визнання капіталом на рівні з іншими засобами виробництва й обіговими коштами.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані органами влади при плануванні використання та охорони земельних ресурсів. Окремі положення можуть бути використані у підготовці лекційних курсів з дисциплін «Управління земельними ресурсами», «Економіка землекористування» та ін.

Особистий внесок магістранта. Сформульовані в магістерській роботі наукові положення, висновки та пропозиції належать особисто автору.

У роботі викладено авторські розробки щодо розв'язання проблеми раціонального і ефективного використання землі, державного регулювання обігу земельних ділянок сільськогосподарського призначення, гарантування непорушних прав власності, підвищення інвестиційної привабливості економіки в цілому.

Апробація результатів дослідження. Основні наукові положення, висновки і пропозиції доповідались на міжнародних та науково-практичних конференціях: XXI Всеукраїнська науково-практична конференція «Могилянські читання – 2018: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» доповідь на тему: «Оцінка інвестиційної привабливості землекористування» (м. Миколаїв, 2018 р.), XXII Всеукраїнська науково-практична конференція «Могилянські читання – 2019: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти», доповідь на тему: «Передумови розвитку інвестиційної діяльності в землекористуванні» (м. Миколаїв, 11-16 листопада 2019 р.) та публікації у Науково-практичному журналі «Інвестиції: практика та досвід» та у Молодіжному науковому журналі Чорноморського національного університету ім. П. Могили.

Публікації. Результати магістерської роботи знайшли своє відображення у двох наукових фахових виданнях і тезах конференцій.

Структура та обсяг магістерської роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків до кожного з розділів та загальних висновків і пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 100 сторінок комп'ютерного тексту, з них основного - 89 сторінок, який містить 4 таблиці, 9 рисунків, 4 формули. Список використаних джерел із 53 найменувань викладено на 6 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, його методи та інформаційну базу,

розкрито наукову новизну і практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «Теоретико-методичні засади розвитку ринкового сільськогосподарським землекористуванням» з'ясовано, що продуктивність та стійкість системи землекористування визначається взаємодією між земельними ресурсами, кліматом та людською діяльністю. Сільськогосподарське землекористування та управління (людська діяльність) визначають або стійкість земельних ресурсів, або деградацію / вразливість земельних ресурсів.

Висвітлено думку, що регулювання земельних відносин та розвиток ринкового сільськогосподарського землекористування потребують формування організаційно-економічному механізму, який включає організаційні та економічні методи. До першої групи методів відносяться дії, реалізація яких впливає із чинного земельного законодавства (встановлення граничних розмірів земельних ділянок, що передаються безкоштовно у власність та розмірів площ придбаних за рахунок купівлі земельних паїв; організація обігу земель; порядок реєстрації прав на земельну власність та угод з операцій із землею; порядок компенсаційних виплат тощо). Друга група методів передбачає систему плати та орендну плати за використання землі, екологічні фонди, еколого-економічні стимули раціонального використання і охорони земель, субсидій і земельного страхування.

Акцентовано увагу на те, що управління сільськогосподарським землекористуванням повинно забезпечити створення української системи землегосподарювання, яка дозволила б задовольнити економічні та екологічні потреби суспільства, а також створити такі умови, в яких земля та земельні відносини були б складовою частиною процесу економічного розвитку територій. При цьому ринкова система господарювання на землі має поєднувати чинники вільного володіння землею та соціальної справедливості її використання.

Наголошено, що сучасний землеустрій є сукупністю цілеспрямованих заходів щодо розміщення продуктивних сил в межах географічного

середовища і його роль полягає не тільки у вузькому розумінні цієї дефініції з приводу формального оформлення меж земельних ділянок та кадастрових зйомок для ведення державного земельного кадастру. Сучасний землеустрій слід розглядати як інжинірингову діяльність, що має відзначатися ефективними проектними рішеннями, які дозволять сформувати в Україні територіальні, екологічні та соціально-економічні передумови сталого розвитку.

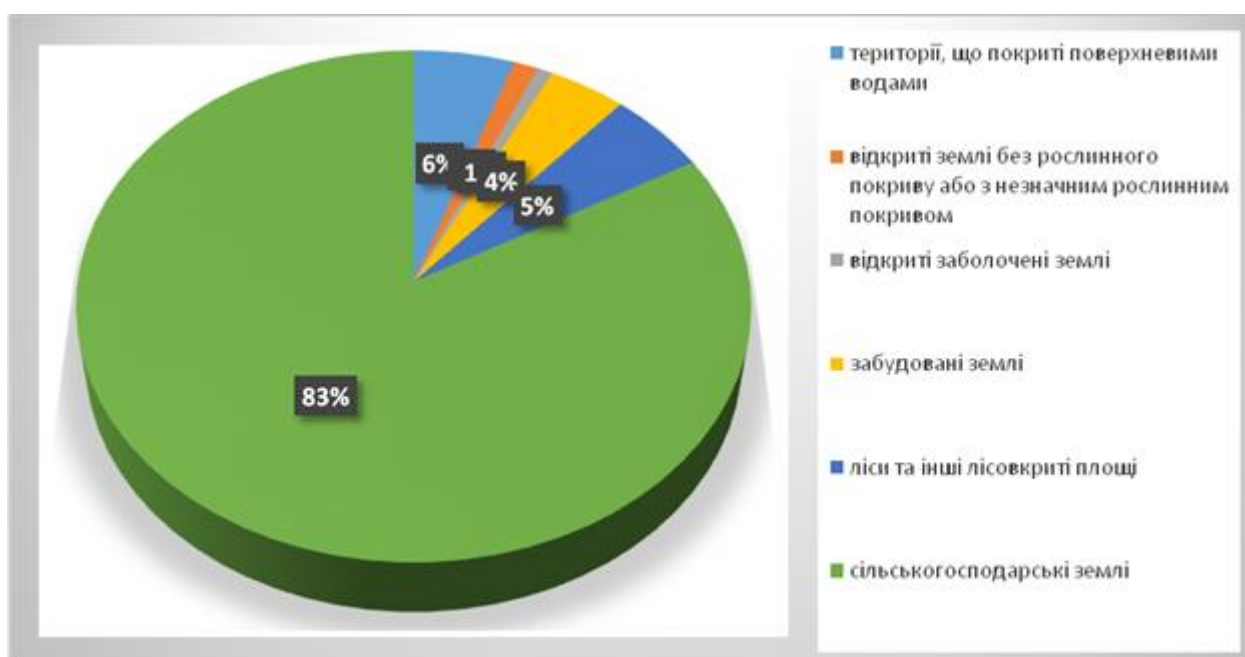
У другому розділі «Сучасний стан ринкового сільськогосподарського землекористування» проведено оцінку використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення, обґрунтовано, що земельна кадастрова система є запорукою розвитку ринкового землекористування.

З'ясовано, що земельна реформа, що була спрямована на становлення ринкових відносин і реформування власності, була результатом теорії трудової власності. Тому було помилково очікувати на врахування цінності землі, ступеню збереження і відтворення родючості ґрунту, оскільки зростання валової продукції від землі за таких умов визначалося лише продуктивністю праці, а ціна на сільськогосподарську продукцію визначалась на основі показника собівартості продукції, який не враховував ціни на земельний капітал та інші природні фактори. Це й стало основною причиною руйнівного характеру використання землі, низької ефективності багатоукладного виробництва, передбачуваності руйнівних процесів у сільськогосподарському землекористуванні.

У 2018 році 83,2 % всіх земель області склали земельні ділянки сільськогосподарського призначення площею 2 006,2 тис. га, по 5,3 % займають ліси та інші лісовкриті площі та території, що покриті поверхневими водами. 4,1 % земель забудованих та майже по 1 % площі займають відкриті землі. Структуру земель Миколаївської області зображено на рис. 1.

Аналіз використання земельних ділянок сільськогосподарського

призначення Миколаївської області за період 1990–2018 років засвідчив, що використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення знаходиться в опозиції до законів природи і економіки, в результаті чого порушуються агроєкосистеми, неефективна економічна діяльність на землі, роботи з прогнозування і планування сільськогосподарського землекористування, землеустрою сільськогосподарських підприємств, охорони земельних ресурсів фактично зупинені, втрачено інформаційну базу про землю.

Рис. 1. Структура земель Миколаївської області станом на 2018 рік,
тис. га

Джерело: розраховано та складено за даними Головного управління Держгеокадастру у Миколаївській області

З'ясовано, що умовою ефективного використання земельних ресурсів є чітка специфікація прав власності на землю у межах регульованого державою ринку землі. В зв'язку з заполітизованістю та взаємною внутрішньою неузгодженістю прав та повноважень органів державної влади, органів місцевого самоврядування гальмується формування ринку землі, розвиток ринкового сільськогосподарського землекористування, оптимізація

використання земель, збереження родючості ґрунту та безпечних технологій виробництва. Важливою умовою для виходу національного господарства із глибокої економічної і соціальної кризи є створення ринкового конкурентного середовища як важливого атрибуту ринкової економіки.

Висвітлено думку, що найважливішою передумовою розвитку ринкового сільськогосподарського землекористування та сталого розвитку ринкових земельних відносин є створення ефективної земельно-кадастрової системи. Вирішення завдання обліку усіх одиниць земельної власності, реальне гарантування прав на земельні ділянки, оцінювання земель для фіскальних та регуляторних цілей забезпечується за допомогою земельного кадастру.

Акцентовано увагу, що побудова ефективної кадастрової системи має ґрунтуватися на наступних принципах: визначення правового статусу земельно-кадастрових відомостей та порядку ведення кадастру; достовірність та повнота існуючої земельно-кадастрової інформації; наявність реєстраційних даних щодо обмежень у використанні земель; автоматизація та інформатизація кадастрово-облікових процедур.

У третьому розділі «Удосконалення організаційно-економічного механізму розвитку ринкового сільськогосподарського землекористування» досліджено економіко-екологічні аспекти управління ринковим сільськогосподарським землекористуванням, обґрунтовано показники якості землі як індикатори розвитку ринкового сільськогосподарського землекористування, проаналізовано економічний метод захисту земельних ділянок сільськогосподарського призначення від деградації та зниження їх родючості.

З'ясовано, що природні, економічні та соціально-демографічні фактори впливають на стан земельних ділянок сільськогосподарського призначення, викликають занепокоєння та екологічну загрозу у природоохоронній системі земельних відносин. Недостатність уваги з боку держави не забезпечує раціональне використання земельних ресурсів країни. Висвітлено думку, що

дієвим інструментом в сфері охорони земельних ділянок сільськогосподарського призначення є землеустрій. За допомогою схем землеустрою як основного планувального та передпроектного документу стає можливим ефективність регулювання земельних відносин органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Акцентовано увагу на тому, що еколого-економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель являє собою комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на підвищення зацікавленості осіб, які здійснюють використання земель, у збереженні та відтворенні родючості ґрунтів, захисті земельних ресурсів від негативних наслідків господарської діяльності людини.

З'ясовано, що необхідною умовою для захисту та збереження земельних ділянок сільськогосподарського призначення є проведення обстеження ґрунту при кожній зміні землевласника чи землекористувача з метою встановлення агрохімічного стану ґрунту.

Доведено економічний ефект від методики визначення вартісного показника економічної відповідальності землевласників та землекористувачів за зміну якісного стану ґрунту. Дана методика дає можливість у грошовому виразі обрахувати вартість екологічних змін, які зазнав ґрунт на момент здійснення трансакцій із земельною ділянкою.

ВИСНОВКИ

1. Формування двополярної системи – господаря-власника та ефективного землекористувача – було головним завданням земельної реформи. Проте внаслідок її здійснення не відбулося збільшення виробництва конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції, не розвинуто тваринництво, не здійснено належним чином моніторинг за раціональним використанням і охороною земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Доведено, що необхідним у призмі

прогресу економічної теорії та ринкових відносин є розвиток ринкового сільськогосподарського землекористування.

2. Обґрунтовано, що в системі розвитку ринкового сільськогосподарського землекористування важливе місце належить організаційно-економічному механізму, який реалізовується шляхом організаційних та економічних методів. Організаційні методи включають дії, реалізація яких впливає із чинного земельного законодавства, серед яких: встановлення граничних розмірів земельних ділянок, що передаються безкоштовно у власність та розмірів площ, придбаних за рахунок купівлі земельних паїв; організація обігу земель; порядок реєстрації прав на земельну власність та угод з операцій із землею; перелік порушень, за які несе відповідальність суб'єкт господарювання на землі; обмеження у використанні екологічно небезпечних технологій сільськогосподарського виробництва; процедура вилучення землі для державних і суспільних потреб; порядок компенсаційних виплат тощо). Економічні методи ж орієнтовані на формування нормативної ціни на земельні ділянки, ставки земельного податку, компенсаційні виплати при вилученні земельних ділянок, рівнів орендної плати, збори при оформленні документів, знаходять своє відображення через справляння плати за землю та орендної плати за використання землі, екологічні фонди, еколого-економічні стимули раціонального використання і охорони земель, субсидії і страхування.

3. Регулювання земельних відносин в Україні та формування сільськогосподарського землекористування на конкурентних ринкових засадах неможливо без розвитку інституту землеустрою, який є рушійною силою формування структури землекористування та адміністративно-територіального устрою, збереження та охорони земель, забезпечення галузей економіки земельними ресурсами. Проекти землеустрою забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь і передбачають заходи з охорони земель, завдяки чому стає можливим використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення з

метою ведення ефективного, прибуткового товарного сільськогосподарського виробництва.

4. Визначено, що в основі функціонування ринкового сільськогосподарського землекористування є достовірна земельно-кадастрова інформація про місце розташування та правовий режим земельних ділянок, їх оцінку, кількісну і якісну характеристику, факт виникнення права власності чи користування. Входити у ринковий обіг може лише та земельна ділянка, що занесена в державний реєстр землі і знаходиться на обліку. Одним з пріоритетних напрямків державної земельної політики повинно бути формування автоматизованої системи державного земельного кадастру як інформаційної передумови обігу земельних ділянок сільськогосподарського призначення у економічному конкурентному середовищі. Функціонування такої системи має своїм завданням виконання фіскальної, інформаційної, юридичної та технічної функцій.

5. Подальший розвиток ринкового сільськогосподарського землекористування повинен орієнтуватися на реалізацію громадянами всіх прав власності на землю, в тому числі і права розпорядження, шляхом запровадження повноцінного обігу земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Механізм розвитку ринкового сільськогосподарського землекористування необхідно розглядати з позиції політичних, економічних, екологічних і правових аспектів, що дозволить чітко розмежувати вплив політики, економіки, екології і права на їх розвиток.

6. Управління ринковим сільськогосподарським землекористуванням має враховувати економічні закони ринкових відносин та екологічні пріоритети природного середовища, одночасне поєднання яких виступає дієвим механізмом еколого-економічного використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Для цього держава має розробити такі науково обґрунтовані заходи, якими б забезпечувалися: ліквідація надмірного вилучення земельного фонду із сільськогосподарського обігу внаслідок промислового, транспортного,

міського і сільського будівництва та видобутку корисних копалин; запобігання підтопленню, заболоченню засобом гідротехнічного й меліоративного будівництва; підвищення фізико-хімічних властивостей; знищення рівня отруйних хімічних речовин при застосуванні мінеральних добрив та засобів захисту рослин від шкідників і хвороб; запобігання забрудненню ґрунту відходами промислового виробництва, паливо-мастильними матеріалами; захист від водної та вітрової ерозії; раціональне регулювання ґрунтотворчого процесу за умов інтенсифікації сільськогосподарського виробництва та його індустріалізації.

7. Розроблено методику для розрахунку вартості зміни екологічного стану ґрунту земельних ділянок сільськогосподарського призначення в результаті ведення господарської діяльності на них. Ці зміни пов'язані з поліпшенням, погіршенням або сталістю екологічного стану земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Відправною точкою для визначення екологічних змін, які зазнав ґрунт, є момент здійснення трансакції з земельною ділянкою сільськогосподарського призначення. Якщо стан земельної ділянки погіршився, передбачається сплата суми заподіяних збитків на відповідні рахунки доходної частини бюджету держави. Якщо при обстеженні ґрунтового стану виявиться, що його поліпшено, тоді сума такого поліпшення підлягає зарахуванню до ринкової ціни на цю земельну ділянку. Очікується, що такий підхід активно впливатиме на підвищення відповідальності землекористувачів за збереження якісних показників ґрунту, охорону земель від деградації, їх раціональне використання.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Статті у наукових фахових виданнях

1. Склярук Т. І. XXI Всеукраїнська науково-практична конференція «Могилянські читання – 2018: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти».

- Доповідь на тему: «Оцінка інвестиційної привабливості землекористування» (м. Миколаїв, 2018 р.)
2. Склярук Т. І. XXII Всеукраїнська науково-практична конференція «Могилянські читання – 2019: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти». Доповідь на тему: «Передумови розвитку інвестиційної діяльності в землекористуванні» (м. Миколаїв, 11-16 листопада 2019 р.)
  3. Анисенко О. В. Світовий досвід консолідації земельних паїв/ О. В. Анисенко, Т. І. Склярук// Науково-практичний журнал "Інвестиції: практика та досвід" - м. Київ: ТОВ "ДКС Центр", 2018.-№24. - С.102-105)
  4. Молодіжний науковий журнал. - Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили. Використання земель рекреаційного призначення в Україні.

АНОТАЦІЯ

Склярук Т.І. Організаційно-економічний механізм формування ринкового сільськогосподарського землекористування. – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня Магістр за спеціальністю 193 – Геодезія і землеустрій. – Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, м. Миколаїв, 2020.

В роботі обґрунтовано теоретико-методичні засади розвитку ринкового сільськогосподарського землекористування, розкриті особливості управління сільськогосподарським землекористуванням, обґрунтована роль землеустрою у системі розвитку ринкового сільськогосподарського землекористування.

Проаналізовано сучасний стан сільськогосподарського землекористування та висвітлені аспекти оцінки процесу використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення, розкрито механізм набуття права власності на землю на набуття нею ринкової форми, охарактеризовано складові елементи земельно-кадастрової системи як запоруки розвитку ринкового сільськогосподарського землекористування.

Висвітлені еколого-економічні аспекти управління ринковим сільськогосподарським землекористування, які є засобом для кращої координації дій з питань, пов'язаних із землею, таких як деградація земель.

Обґрунтовано необхідність захисту земельних ділянок сільськогосподарського призначення від деградації та зниження їх від родючості.

Ключові слова: сільськогосподарське землекористування, землеустрій, родючість ґрунтів, земельно-кадастрова система, механізм регулювання земельних відносин.

SUMMARY

Skliaruk T.I. Organizational and economic mechanism of forming of the market of agricultural land use. – The manuscript.

Thesis for the qualification level Master's degree in specialty 193 - Geodesy and Land Management. - Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, 2020.

The article justifies theoretical and methodical principles of development of market of agricultural land use, the features of the management of agricultural land use, the role of land management in the system of development of market of agricultural land use.

The current state of agricultural land use is analyzed the aspects of evaluation of the process of use of land plots of agricultural purpose are highlighted, the mechanism of acquiring the ownership of land for its market form is revealed, the constituent elements of the land cadastre system are described as the key to the development of market agricultural land use.

The environmental and economic aspects of the management of market-based agricultural land use are highlighted, which are a means of better coordinating land-related issues such as land degradation.

The necessity to protect agricultural land from degradation and reduce them from fertility is substantiated.

Key words: agricultural land use, land management, soil fertility, land cadastre system, mechanism of regulation of land relations.